

Lärarhandledning till föreställningen

Glitterpolskan -Ett pärlband ur Västana's musikskatt-

Konsert med Berättarladan Band
2023

Bra att känna till om *Glitterpolskan - ett pärlband ur Västanås musikskatt*

Att gå på konsert kan innebära att man får nya tankar, känslor och upplevelser genom musiken, eller att man lär sig något nytt om sig själv. Konserten är unik eftersom musikerna och åskådarna befinner sig i samma rum och konserten uppstår i själva mötet. Det sker här och nu!

Det fantastiska med musik är att varje lyssnare får tillåtelse att tolka musiken på sitt unika sätt. Även om man som lärare inte behöver ha pedagogiska projekt kring konserten så kan ofta ett kort samtal kring upplevelsen berika. Syftet med lärarhandledningsmaterialet är att du kan inspirera och skapa trygghet och förväntan inför konserten, samt använda materialet till vidare samtal efter konsertbesöket.

Spelplatsen och allmän information

Västanå Musik & Teater är en professionell musikteater med ett regionalt uppdrag som är verksam i Rottneros utanför Sunne. Föreställningen *Glitterpolskan - ett pärlband ur Västanås musikskatt* spelas i Västanås vinterbonade spellokal som kallas för Loftet. Loftet rymmer 250 publikplatser, men under *Glitterpolskan* säljs endast 100 platser per skolföreställning.

Inför konserten hälsar Västanås personal er välkomna och visar er därefter in i spellokalen. Ytterkläder lämnas på avsedd plats utanför spellokalen. Ingen kommer in i eller lämnar spellokalen under pågående föreställning, så det är bra om alla utträttat sina behov innan föreställningen drar igång. Toaletter finns i foajén.

Konsertföreställningens längd är cirka 45 minuter lång.

Fotografering eller ljudupptagning under föreställning är inte tillåtet.

Mobiler och annan elektronisk utrustning som kan orsaka störningar ska vara avstängda under besöket.

Om konserten

Våra folkmusiker i Berättarladan Band spelar utvalda låtar ur Västanås tidigare teaterföreställningar. Samtliga låtar är komponerade och arrangerade av Västanås kompositör Magnus Stinnerbom. Under konserten på scenen Loftet får eleverna möta Västanås olika sagovärldar och känslor som musiken förmedlar. Bandets medlemmar berättar om de olika instrumenten och om musiken de framför.

Anna Karlsson: Viola d'amore, moraharpa

Anna Hans-Ers: Viola d'amore, hardingfela, fiol

Niklas Bertilsson: trummor, sampler, orgel

Thomas Eriksson: 12-strängad gitarr

Om Västanås musik

Musiken i Västanås föreställningar spelar en central roll och har ett alldeles speciellt och omistligt uttryck som för berättelsen framåt. Den stora inspirationskällan kommer från folkmusiken, men har utvecklats till något eget och särpräglad som kännetecknar Västanå.

Ofta har de nykomponerade låtarna ett givet tema som baseras på en rollfigur eller en given händelse i pjäsen. Den givna låten återkommer ofta under föreställningens gång, exempelvis vid de tillfällen rollfiguren dyker upp. Oftast spelas då inte hela låtar, utan en bit ur låtens olika delar.

Musiken berättar alltid någonting särskilt. Genom låtens instrumentsättning, tempo, rytm och arrangemang skapas en känsla hos publiken och handlingen förs framåt.

Från och med år 2023 får musiken på Västana större plats. I början av året startade Västana Sessions upp, där musiker bjuds in till ett residens, dvs att gästartister bjuds in till att spela med Berättarladan Band under en vecka, vilket sedan avslutas med en offentlig konsert på lördagen.

Gehörsmusik inom Västana

Ofta använder sig musiker av noter för att lära sig en låt. Man kan också lära sig en låt genom att lyssna på när andra musiker spelar den låten och härma dom tills man själv lärt sig låten. Det kallas för att spela på *gehör*. På Västana använder sig musikerna av gehörsspel. Detta kräver en särskild förmåga hos musikerna att uppfatta musikens detaljer för att på ett stilriktigt sätt återge och gestalta det hörda. Detta brukar ibland kallas för att musikern har ett "musiköra". Att lyssna och härma (lära på gehör) är det äldsta sättet att föra musik vidare och denna metod lever ännu kvar inom främst folkmusik.

Anna Karlsson, musiker i *Glitterpolskan* säger såhär om gehörsmusik:

"Som musiker på Västana får vi låtarna vi ska lära oss redan som en färdigproducerad fil med stämmor och färdigt arrangemang. Magnus [Västana's kompositör] ger oss då en tydlig bild av vad vi ska uppnå och hur resultatet ska låta.

Jag tycker att det blir musik direkt då man lyssnar och tar efter, i stället för att man behöver gå vägen via noter. Det är som att, när jag har noter så går noterna in i ögonen, upp i hjärnan och ut i fingrarna. Men när jag får lyssna på musiken går den direkt upp i hjärnan och ut i fingrarna och jag upplever att det är en närmare väg till musik.

Att höra sin stämma på den färdiga låten lär man sig över tid. Under mitt första år här tyckte jag att det var svårt att höra de olika stämmorna men musik är som språk och man lär sig Västana's musikaliska språk."

Innan konsertbesöket

Diskutera - teatern som arbetsplats

Prata om teatern som arbetsplats. Vilka yrkeskategorier finns det och vilka funktioner har de? Påverkar publiken föreställningen? Hur? Varför? Hur blir man skådespelare, musiker, scenograf, ljudtekniker eller kostymör? Blir skådespelare och musiker nervösa?

Diskutera - musikaliskt berättande

Lyssna på följande låt. Besvara sedan frågorna:

Vad tänker du på, när du hör låten? Vad fick du för bilder?

Varför tror du att du kände/tänkte/såg detta framför dig?

Vilka instrument fanns med i låten?

Från föreställningen: Lomjansguten, Lomjansvalen. Instrument: gitarr, tramporgel, fiol.

https://www.youtube.com/watch?v=g4UyFLfE1eE&list=OLAK5uy_mawWTGnDAEmPRzgRTfyRKvI5fn37Y-SUM

Efter konsertbesöket

Samtala ur ett personligt perspektiv

Diskutera och ventiler musikföreställningen med eleverna. Se till att ställa frågor som det inte går att svara "bra" eller "dåligt" på. Försök skapa en diskussion där allas åsikter tas på allvar. Vilket är elevernas starkaste minne? Väcktes det några känslor hos eleverna? Upplevde eleverna något nytt instrument som de vill veta mer om? Betona att man inte kan ha "rätt" eller "fel" på dessa frågor, utan att alla svar är rätt.

Diskutera upplevelsen: konsertens olika instrument

Diskutera: vad är ett instrument? Hur upplevde ni varje instrument? Hur lät dom? Vad fick ni för känsla och tankar då ni hörde de olika instrumenten? Samtala också om: Vad är det för skillnad på att höra musik live eller inspelat?

Se ovan. Bild 1: 12-strängad gitarr. Bild 2: Fiol. Bild 3: Hardangfela (8 strängar, varav 4 strängar är bordunsträngar).

Se ovan. Bild 1: moraharpa (3 strängar, varav 2 strängar är bordunsträngar). Bild 2: orgel. Bild 3: viola d'amore (12 strängar, varav 7 strängar är bordunsträngar)

Ovan. Bild 1: Sampler. (På en sampler lägger man in ljud från datorn och spelar upp dem på samplern. Man kan lägga ihop flera ljud på samma platta.) Bild 2: slagverk

Diskutera - traditionell musik vs nyskrivet

Västanå har en egen kompositör som heter Magnus Stinnerbom. Den nyskrivna musiken är inspirerad av folkmusik som ofta vandrat från generation till generation. Diskutera: Spelas det några traditionella låtar på radion någon gång och när då? Vad kännetecknar en cover? Om du skulle göra en cover på en låt - vilken låt skulle det vara och varför skulle du välja just den? Vad hade musiken för betydelse på den tiden då inte tv och internet fanns? Vad har musiken för betydelse idag, i teater, film, för radion?

Konsertanalys

Låt eleverna göra en konsertanalys över föreställningen där de beskriver hur de upplevde musikföreställningen. Förslag på frågor: vilket är elevernas starkaste minne? Har de lärt sig någonting nytt, eller fått större förståelse för någonting? Vad tänkte de om scenografin, kostymerna, musiken, ljuset och hur uppfattade de scenrummet?

Vi tar tacksamt emot recensioner om det skrivs några.
(Västanå Musik & Teater, Berättarladan 1, 686 94 Sunne)

Besök av teaterpedagog i anslutning till konserten

Det går även att få pedagogiskt besök i anslutning till föreställningen. Dessa besök sker av Västanås teaterpedagog Linnea Benneberg. Innehållet anpassas efter behov och önskemål och kan ske både före eller efter konsertbesöket, i den mån det är schematiskt möjligt. Ett pedagogiskt besök kan innebära att man för ett samtal om instrumentfakta, vad musiken berättar och hur processen kring föreställningsmusik går till.

Via följande länk kan du se förslag på skolprojekt i anslutning till *Glitterpolskan*:
<https://vastanateater.se/event/glitterpolskan-ett-parlband-ur-vastanas-latskatt/>

Frågor och önskemål gällande besök av teaterpedagog, eller frågor kring det pedagogiska materialet, kan ställas till teaterpedagog Linnea Benneberg: linnea@vastanateater.se